

HİDROĞRAFYA-II

COĞ.206 HİDROĞRAFYA - II

3. Hafta

A.Yerlikaya gölleri (Baykal Gölü)

- Bunlar tektonik hareketler, volkanizma, karstlaşma gibi olaylar ile aşındırma etmenleri tarafından yerli kayada meydana getirilen çanakların sular tarafından dolmasıyla oluşur.
- 1. **Tektonik göller:** Çanakları tektonik hareketlerle oluşmuştur. Orojenez ve epirojenez sırasında kıvrılma, faylanma ve çanaklaşmalara bağlı olarak çukurluklar oluşur. Buralarda suların birikmesiyle tektonik göller oluşur. Senklinallerin sularla dolması sonucunda **senklinal göller** oluşur. Baykal, Lut, Abert, Edward Alberd Göllerin klasik örneğidir.

2. Karstik göller:

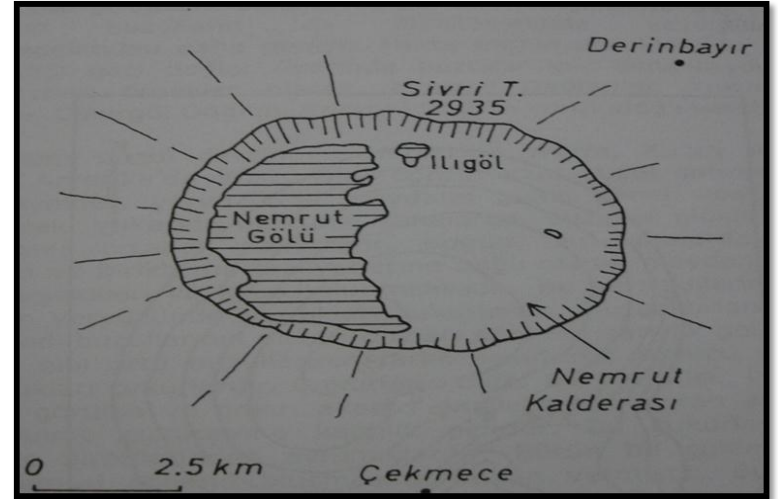
Kalker, jips, kayatuzu gibi suda eriyebilen kayaların yer aldığı sahaların erime sürecine ve çökmelere bağlı olarak bir takım çukur veya çanaklar, depresyonlar oluşur. Karstlaşma sonucu oluşan bu obruk, dolin, uvala, polye gibi karstik yerşekillerini oluşturan yerlerde su birikerek karstik gölleri oluşturur. Yurdumuzda bunlara obruk gölleri denir. Kızılören ve Hamam Obrukları gibi.

Nemrut Krater Gölü

Krater gölleri:

Volkan konileri ile maarların kraterlerinde yer alan göllerdir. Bunlar volkan bacasının tıkanması ve su ile dolmasıyla oluşur. Bazı volkanların kraterlerinin patlaması sonucu çukurlar oluşmuştur bunlara kaldera; buraların suyla dolması sonucu oluşan göllere kaldera gölü denir. ABD'deki Crater Gölü, yurdumuzdaki Nemrut Gölü örnektir.

3.Buzul aşındırmasına bağlı göller:

Pleistosenin buzul devresinde yeryüzünün bazı yerleri buzullarla kaplanmıştır ve bu yerler buzulların aşındırma ve biriktirme faaliyetlerine maruz kalmıştır. Bunun sonucunda çukurlar kazmışlardır. Bu çukurların bir kısmı sirkelere karşılık gelir. Sirk gölleri daha küçük ve sığdır. Yurdumuzdaki Aynalı ve Kilimli Gölleri gibi. Buzul vadilerinin aşağı kısımlarında aşırı kazılma sonucu meydana gelen göllere **subalpin göl** denir. Alp'lerin kuzey yamacında yer alan Boden Zürih ve Dört Kanton gölleri örnek verilebilir.

Şehri Çevreleyen Zürih Gölü'nden Bir Kare

Meteorit göller:

Bunlar yeryüzüne düşen meteoritlerin burada açtıkları çanaklarda yer alan göllerdir.

Bir meteorit çukuru

B. Set Gölleri

- Bunlar çeşitli köklerdeki doğal setlerin vadi, tektonik oluk veya koy gibi çevrelerine göre alçak olan yerlerin ön kısımlarının tıkanması sonucunda oluşan göllerdir.

- Volkan ve lav seti göller:** Volkanizma sonucu yeryüzüne püsküren piroklastik lavların dış drenaja bağlı bir vadi, oluk, çanak veya havzayı tıkanmasıyla oluşur. Bir volkan konisinin böyle bir yerin önünü tıkanmasıyla **volkan seti**; akışkan haldeki lavların böyle bir yerin ağız kısmını tıkanması sonucu ise **lav seti göller** oluşur. Van Gölü buna örnektir.

Alüvyon seti göller:

Göl suyu alüvyonların ardında toplanmıştır. Alüvyon setlerin bir kısmı birikinti konilerine karşılık gelir. Birikinti konileri zamanla birleşerek bir set oluştururlar ve sular setin gerisinde toplanarak alüvyon seti göller oluşur.

Bafa Gölü

HİDROĞRAFYA-II

COĞ.206 HİDROĞRAFYA - II

4. Hafta

